

**Силабус курсу «Історія української лексикографії»
2020/2021 навчального року**

Назва курсу	Історія української лексикографії
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра української мови імені професора Івана Ковалика
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та літератури (переклад включно)
Викладачі курсу	доц. Ціхоцький І.Л.
Контактна інформація викладачів	ivan1510@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	п'ятниця (13.15)
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/istoriia-ukrains-koi-leksykohrafii-slavisty
Інформація про курс	Завданням курсу "Історія української лексикографії" є підсумкове вивчення та узагальнення знань про закономірності розвитку лексикографічної парадигми української мови і тих зовнішніх чинників і внутрішніх законів, які зумовили розвиток українського словництва від найдавніших часів і до його сучасного стану. Цей курс забезпечує всебічне розуміння лексикографічних універсалій на сучасному рівні розвитку крізь призму історичної ретроспективи.
Коротка анотація курсу	Історія української лексикографії – важливий і необхідний компонент програми професійної філологічної освіти. Дисципліна є складовою курсу сучасної української літературної мови і посідає важливе місце в підготовці українського філолога. Основними її завданнями є формування наукових поглядів на лексикографію, вироблення навичок самостійних спостережень над різними типами структур у виданнях лексикографічного типу, типології словників та періодизації розвитку української лексикографії, знання базових лексикографічних праць та персоналій, що долучилися до лексикографічної параметризації українського словникового фонду.
Мета та цілі курсу	Основною метою курсу «Історія української лексикографії» є формування у студентів-філологів систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо класифікації різних типів словників, оволодіння базовими термінами лексикографії, ознайомлення з періодами становлення українського словництва, основними лексикографічними працями та найвідомішими лексикографами. Основними її завданнями є формування наукових поглядів на лексикографію, вироблення навичок самостійних спостережень над різними типами структур у виданнях лексикографічного типу, типології словників та періодизації розвитку української

	лексикографії, знання базових лексикографічних праць та персоналій, що долучилися до лексикографічної параметризації українського словникового фонду.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основні джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Горещкий П. Історія української лексикографії. – К., 1963 2. Демська О.М. Вступ до лексикографії. - К., 2010. 3. Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961. 4. Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. – К., 1978. 5. Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. – К., 1980 <p>Додаткові джерела</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Бондар О.І. Українське діалектне словникарство початку ХХІ ст. // Вісник Одеського національного університету. – Серія філологія. – Т. 17. – Вип. 4. – 2012. – С. 5-17. 3. Боярова Л.Г. Проблема розмежування полісемії та омонімії термінів у лексикографічній практиці // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна : Сер. «Філологія». – 2005. – № 666. – Вип. 45. – С. 18–20. 4. Боярова Л.Г. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) // Українське мовознавство : Міжвідом. наук. зб. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2008. – Вип. 38. – С. 25-29. 5. Боярова Л.Г. Термінологічна лексика в загальномовному тлумачному словнику // Лексикографічний бюлетень. – К., 2008. – Вип. 17. – С. 13-24. 6. Бук С. Частотний словник офіційно-ділового стилю: принципи укладання та статистичні характеристики лексики // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць / За ред. А.П. Загнітка. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – Вип. 14. – С. 184-188. 7. Войнов В., Лук'яненко С., Носов К. Можливі комп'ютерні еквіваленти традиційних (паперових) тлумачних словників / В. Войнов, С. Лук'яненко, К. Носов // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – № 453. – 2002. – С. 101-105. 8. Вокальчук Г. Етапи становлення і розвитку українського авторського словникарства Особливості лексикографічної фіксації новотворів / Г.Вокальчук // Проблеми й перспективи авторської лексикографії. “Регіональний” словник поетичних неолексем (Рівненщина). – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2008. –С. 5-57. 9. Галас Б. Василь Ковальський і його німецько-український словник / Б.Галас // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : Збірник наукових праць. – Ужгород, 2002. – Вип. 6: Збірник пам'яті Кирила Галаса. – С. 170-180 10. Галас Б. До портрета А. Петрушевича як лексикографа і громадського діяча / Б. Галас // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : Збірник наукових праць. – Ужгород: Говерла, 2010. – Вип. 14. – С. 34-39 11. Галас Б. Лексикографічна спадщина О. Павловського і

формування нової української літературної мови / Б. Галас // Науковий вісник Ужгородського університету. – Ужгород: Ліра, 2003. – С. 11-16.

12. Галас Б. Лексикографічні матеріали В.А. Долинського з 1853 року / Б. Галас // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : Збірник наукових праць. – Ужгород: Говерла, 2009. – Вип. 13. – С. 38-41
13. Галас Б. Риси упорядницького і редакторського стилю Б. Грінченка як лексикографа / Б. К. Галас // Українська мова. – 2008. – № 1. – С. 80-86.
14. Галас Б. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство кінця XVIII – початку XX ст. / Б. К. Галас. – Ужгород : [б. в.], 1995. – 300 с.
15. Галас Б. К. Рукописні українсько-російські словники першої пол. XIX ст. // Мовознавство. – 1978. – № 5.
16. Гориславець К. С. Словники іншомовних слів у контексті української лексикографії кінця XIX — початку XX століття // Наукові записки. – Т. 60. – Філологічні науки / Національний університет “Києво-Могилянська академія”. – Видавничий дім “КМ Академія”, 2006. – с. 14-21.
17. Дарчук Н.П., Грязнухіна Т.О. Частотний словник сучасної української публіцистики // Мовознавство. – 1996. – № 5. – С. 15-19.
18. Дарчук Н. Параметризована база даних сучасної української мови на основі частотних словників // Проблеми квантитативної лінгвістики. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 100-110.
19. Дем’янюк М. Анонімний “Лексикон латинославенській” – пам’ятка староукраїнської писемності XVIII ст. // Проблеми української термінології: Зб. наук. праць. – Львів: Вид-во Нац. університету Львівська політехніка, 2006. – С. 50–53.
20. Дем’янюк М. Внесок українських мовознавців у розвиток російської лексикографії в XVIII ст. // Лексикографічний бюлетень. – Вип. 15. – 2007. – С. 4–9.
21. Дем’янюк М. Українська лексична спадщина в латинсько-слов’янському словнику І.Максимовича // Нові дослідження пам’яток козацької доби в Україні: Зб. наук. праць. – Вип. 18. – К.: ХІК, Часи козацькі, 2009. – С. 367 – 372.
22. Дем’янюк М. Українське словникарство в Росії в XVIII ст.// Нові дослідження пам’яток козацької доби в Україні: Зб. наук. праць. – Вип. 17. – К.: ХІК, Часи козацькі, 2008. – С. 309–311.
23. Дубічинський В. В. Лексикографія: навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. навчання зі спец. “Перекладач” і “Приклад. Лінгвістика” / В. В. Дубічинський. – Харків: НТУ “ХП”, 2012. – 68 с.
24. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп’ютерні технології: Навч. посібник / Національний технічний ун-т Харківський політехнічний ін-т. – Харків : НТУ ХП, 2004. – 164 с.
25. Іваштенко О.О., Сагаровський А.А. Методологія і методика укладання ідіодіалектного словника / О.О. Іваштенко, А.А. Сагаровський // Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. – Сер.: Філологія. – 2009. –

№ 843. – Вип. 55. – С. 114-119.

26. Кульчицька Т. Українська лексикографія XIII-XX століття, бібліографічний показник. – Львів: Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника– 359 с.
27. Максимчук В.В. Особливості лексикографічного представлення авторських лексичних новотворів у сучасних неологічних словниках / В.В.Максимчук // Наукові записки. Серія філологічна. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2010. – Вип. 17. – С. 256-264.
28. Мовчун Л. До питання про вироблення засад української римографії // Українське мовознавство. – 2008. – Вип. 38. – С. 139–142.
29. Москаленко А.А. Українські, російські та білоруські діалектологічні словники // XII Республіканська діалектологічна нарада: Тези доповідей / А.А. Москаленко. – К.: Наукова думка, 1965. – С. 151-153.
30. Перебийніс В.С., Муравицька М.П., Дарчук Н.П. Частотні словники та їх використання. – Київ: Наукова думка, 1985. – 2004 с.
31. Полюга Л. Українські історичні словники в контексті слов'янської лексикографії // Проблеми слов'янознавства. – Вип. 51. – 2000. – С. 195-198.
32. Рабулець О.Г., Сухарина Н.М., Широков В.А., Якименко К.М. Дієслово в лексикографічній системі: Моногр. / О. Г. Рабулець, Н. М. Сухарина, В. А. Широков, К. М. Якименко; НАН України; Укр. мов.-інформ. фонд. – К.: Довіра, 2004. – 259 с.
33. Русанівський В.М., Клименко Н.Ф. Від універсальної бази лінгвістичних знань до комп'ютерного укладання словників // Мовознавство. – 1995. – № 4-5. – С. 3-10.
34. Русанівський В.М., Широков В.А. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної глумачної лексикографії / В. М. Русанівський, В. А. Широков // Мовознавство. – 2002. – № 6. – С. 7-48.
35. Сабодаш І. Зведений тематичний словник як вид лексикографічної праці // Волинь – Житомирщина: Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – Вип. 10 / І.Сабодаш. – 2003. – С. 195-205.
36. Сабодаш І. Українська діалектна лексикографія післявоєнного періоду // Język ukraiński: współczesność – historia / Red. F. Czyżewski, P. Hrycenko. Lublin, 2003. – S. 93-106.
37. Симоненко Л. Глумачно-перекладна лексикографія // Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті. – К., 2011. – С. 308–314.
38. Сологуб Н. Словники мови письменників // Лінгвістика: об'єкт-стиль, мета-оцінка. Збірник наукових праць, присвячених 70-річчю від дня народження проф. С.Я.Єрмоленко / Відп. ред. ак. НАН України В.Г.Скляренко. – К., 2007. – С. 133-138.
39. Тименко Л. Лексикографічні праці в Інтернеті (описово-аналітичний огляд) // Лексикографічний бюлетень. – 2007. – Вип. 15.– С. 58–62.

	<p>40. Туровська Л. Сучасний етап розвитку української термінографії // Система і структура східнослов'янських мов: Міжкафедральний зб. наук. праць. – К., 2006. – С. 168-173.</p> <p>41. Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія: теорія, практика, перспективи. – К., 2012. – 456 с.</p> <p>42. Хобзей Н. Діалектна лексикографія сьогодні / Н.В.Хобзей // Укр. мовознавство. – 2008. – Вип. 38. – С. 254-256.</p> <p>43. Хобзей Н. Сучасне українське діалектне словництво // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип. 15. – 2006. – С. 819-826.</p> <p>44. Цимбалюк-Скопненко Т. Українська авторська лексикографія: здобутки та перспективи // Українська мова. – 2010. – № 9. – С. 3-14.</p> <p>45. Широков В.А. Всеукраїнський лінгвістичний діалог у контексті теорії лексикографічних систем / В. А. Широков // Мовознавство. – 2003. – № 6. – С. 3-7.</p> <p>46. Широков В.А. Гуманітарна традиція і технологічний статус мови / В. А. Широков // Мовознавство. – 2001. – № 3. – С. 128–132. Широков В.А. Елементи лексикографії: Моногр. / В. А. Широков; Укр. мов.-інформ. фонд НАН України. – К.: Довіра, 2005. – 304 с.</p> <p>47. Широков В.А. Інформаційна теорія та системотехнічні засади комп'ютерної лексикографії: Автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.13.06 / В. А. Широков; НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 1999. – 32 с.</p> <p>48. Широков В.А. Феноменологія лексикографічних систем: Моногр. / В. А. Широков; НАН України. Укр. мов.-інформ. фонд. — К.: Наук. думка, 2004. — 327 с.</p> <p>49. Широков А.В., Манак В.В., Синиця К.М., Манак А.Ф. Ключові поняття архітектури цифрових словників / В. А. Широков, В. В. Манак, К. М. Синиця, А. Ф. Манак // Управляющие системы и машины. – 2000. – № 3. – С. 88-95.</p> <p>50. Широков А.В., Манак В.В., Організація ресурсів національної словникової бази / В. А. Широков, В. В. Манак // Мовознавство. – 2001. – № 5. – С. 3-13.</p> <p>51. Широков В.А., Рабулець О.Г. Вступні положення теорії лексикографічних систем / В. А. Широков, О. Г. Рабулець // Пробл. программирования. – 2002. – № 3-4. – С. 18-32.</p> <p>52. Широков В.А., Рабулець О.Г., Шевченко І.В., Костишин О.М., Якименко М.К. Технологічні основи сучасної тлумачної лексикографії / В. А. Широков, О. Г. Рабулець, І. В. Шевченко, О. М. Костишин, К. М. Якименко // Мовознавство. – 2002. – № 6. – С. 49-86.</p> <p>53. Широков В.А., Шевченко І.В. Принципи побудови інформаційної теорії лексикографічних систем / В. А. Широков, І. В. Шевченко // Пробл. программирования: Сб. науч. тр. – 1998. – № 3. – С. 73-83.</p>
Тривалість курсу	Один семестр (8)
Обсяг курсу	Основні поняття лексикографії. Принципи і засади словникової

	<p>типології. Дословниковий період. Староукраїнська лексикографія. Нова українська лексикографія. Новітня українська лексикографія. Персоналії лексикографів. Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 28 годин лекційних, 52 години самостійної роботи. 3 кредити ЄКТС. 3 модулі.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет, завдання й місце лексикографії серед інших мовознавчих дисциплін; • наукові праці з проблем історії та теорії лексикографії; • основних дослідників, що працювали у сфері історичних лексикографічних досліджень; • головні ідеї провідних українських і зарубіжних лексикографів; • аспекти й методи дослідження в лексикографії; • основні ознаки словника та аспекти лексикографічної типології; • принципи укладання словників; • базові терміни української лексикографії; • періодизацію розвитку українського словництва; • етапи становлення української лексикографії; • комп'ютерні технології в українській лексикографії. • принципи побудови статей у словниках різних типів; • основні словники староукраїнської лексикографії; • основні словники нової української лексикографії; • праці українських лексикографів 16-19 ст.; • авторів сучасних словників. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • орієнтуватися у давніх та сучасних лексикографічних джерелах і використовувати їх у практичній діяльності. • аналізувати наукові праці лексикографії; • визначати тип словника; • аналізувати мікро- та макроструктуру словників різних періодів; • характеризувати різні типи словників; • виконувати лексикографічний аналіз пам'яток.
<p>Ключові слова</p>	<p>Історична лексикографія, словник, лексикон, глосарій, глоса, протословник, металексикографія, практична лексикографія, метамова словника, типологія словників, словникова феноменологія, словниковий функціонал, періодизація розвитку словництва, староукраїнська лексикографія, нова українська лексикографія. новітня українська лексикографія</p>
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний</p>
<p>Теми</p>	<p>* СХЕМА КУРСУ</p>
<p>Підсумковий</p>	<p>Залік</p>

контроль, форма	
Пререквізити	Курс лексикології сучасної української літературної мови та історії української літературної мови
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Курс історії української лексикографії передбачає застосування порівняльно-історичного методу, що виявляється у таких прийомах: зіставляється або паралельно вивчається словниковий матеріал, який був предметом лексикографічного опису у різні періоди вивчаються не окремі типи словників, а жанрові їх системи, що були актуальними на різних хронологічних зрізах встановлюються системи відповідностей між сучасною українською лексикографією та староукраїнською визначається відносна хронологія лексикографічної параметризації лексики.
Необхідне обладнання	Проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так: • модулі: 50 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • залік: 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100.
Питання до заліку.	Предмет і завдання історії української лексикографії, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами. Лексикографія як наукова дисципліна. Сучасна лексикографічна парадигма. Теоретична (металексикографія) і практична лексикографія та їх завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми. Теорія лексикографії (загальна теорія; організація словникарської праці; лексикографічне дослідження мови; лексикографічний опис мови). Історія лексикографії. Базові поняття лексикографії Наукові напрями сучасної лексикографічної парадигми Загальна (універсальна) і конкретна (національна) лексикографія Синхронна (описова) і діахронна (історична) лексикографія Загальномовна і лектна (діалектна, соціолектна, ідіолектна) лексикографія Нормативна і реєстративна лексикографія Тлумачна і перекладна лексикографія; Наукова, навчальна і довідкова лексикографія; Традиційна, комп'ютерна і корпусна лексикографія Словник як різновид лексикографічної продукції. Типологія модерних словників
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	МОДУЛЬ І				
1 т. 2 год.	<p style="text-align: center;">Вступ</p> <p>Предмет і завдання курсу історії української лексикографії мови як наукової дисципліни, його загальнотеоретичне (пізнавальне) і практичне значення. Сучасна лексикографічна парадигма. Теоретична (металексикографія) і практична лексикографія та їх завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми. Теорія лексикографії (загальна теорія; організація словникарської праці; лексикографічне дослідження мови; лексикографічний опис мови). Історія лексикографії. Студії з користування словниками. Критика словників. Маркетинг словників. Базові поняття лексикографії (словник, макроструктура (структура словника), мікроструктура (словникова стаття, вокабула), реєстр, реєстрова одиниця, заголовкова одиниця, ремарка (семантична, граматична, стилістична, функціональна), транскрипція, синопсис, дефініція, екземпліфікація, вхідна і вихідна мова, пасивний і активний словник, концепція, інструкція, філіація, семантизація, лексикографічна</p>	лекція	<p>Демська О.М. Вступ до лексикографії. - К., 2010; Горещкий П. Історія української лексикографії. - К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. - К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. - К., 1978; Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. - К., 1980</p>	<p>Теоретична (металексикографія) і практична лексикографія та їх завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми.</p> <p>10 год.</p>	

	<p>параметризація, лексикографування, лексикографічні символи й умовні позначення). Наукові напрями сучасної лексикографічної парадигми (Загальна (універсальна) і конкретна (національна) лексикографія; Синхронна (описова) і діахронна (історична) лексикографія; Загальномовна і лектна (діалектна, соціолектна, ідіолектна) лексикографія; Нормативна і реєстративна лексикографія; Тлумачна і перекладна лексикографія; Наукова, навчальна і довідкова лексикографія; Традиційна, комп'ютерна і корпусна лексикографія)</p>				
2 т. 2 год.	<p>Словник як різновид лексикографічної продукції. Типологія модерних словників: За змістом (енциклопедичні (поняттєві) і лінгвістичні (загальномовні)); За відбором лексики (тезауруси (повні) і часткові); За способом опису слова (спеціальні та універсальні); За одиницею лексикографічного опису (словники лексем, морфем, фразеологічних одиниць); За епохою функціонування (сучасні та історичні); За призначенням (словники помилок, труднощів, навчальні); За мовним охопленням (одно-мовні, двомовні (перекладні), багатомовні); За розміщенням лексичного матеріалу (прямі (алфавітні), зворотні, алфавітно-гніздові, ідеографічні (тематичні)); За обсягом реєстрового матеріалу (короткі (до 30 000 слів), середні (70-80 000 слів), великі (понад 80 000 слів))</p>	лекція	<p>Демська О.М. Вступ до лексикографії. - К., 2010; Горещкий П. Історія української лексикографії. - К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. - К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. - К., 1978; Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. - К., 1980</p>	<p>Типологія модерних словників 10 год.</p>	
	МОДУЛЬ II				

3 т. 2 год.	Староукраїнська лексикографія. Дословниковий період розвитку української лексикографії XI – XVI ст. Традиція глосування. Глосарії – прототипи сучасних українських словників. Типологія глос: За місцем розташування (внутрішньорядкові (рядкові), міжрядкові (інтерлінійні), покрайні (берегові, маргінальні)); За змістом (перекладні, пояснювальні (тлумачні), етимологічні, порівняльно-зіставні (текстологічні)); За структурою (однослівні, багатослівні); За походженням (вторинні (оригінальні), первинні). Різновиди перших українських глосаріїв (ономастикони, символіки (приточники), перекладні словники, розмовники)	лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. – К., 1980		
4 т. 2 год.	Староукраїнська лексикографія XVI – кінця XVIII ст. Розквіт перекладного словництва. Анонімний “Лексисъ съ толкованіємъ словенскихъ словъ просто” (кін. XVI ст., 896 слів) – перший церковнослов'янсько-український словник; “Лексис ...” Лавренія Зизанія (Вільно, 1596, 1061 слово). Склад, джерела реєстру та значення Словника. “Лексикон сло-венороський ...” Памва Беринди (Київ, 1627, 7 000 слів). Структура словника (перекладна та ономастична частина реєстру). Анонімний “Синоніма славеноросская” (середина XVI ст., 7 000 слів) – перший українсько-церковнослов'янський словник. “Лексикон латинський” Єпифанія Славинецького (Київ, 1642, 27 000 слів). “Лексикон славено-латинський” Єпифанія Славинецького та Арсенія Корецького-Сатановського (Москва, 1650, 7 500 слів). “Лексикон греко-славено-латинський” Єпифанія Славинецького (Москва, після 1663 р.).	Лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Староукраїнська лексикографія в її зв'язках з російською та білоруською. – К., 1980	Українські лексикографи 17 ст. 15 год.	

	Анонімний “Семимовний словник” (середина XVI ст., 2500 слів) – зразок багатомовної середньовічної лексикографії (латинсько-новогрецько-турецько-татарсько-вірменсько-українсько-молда-вський словник).				
5 т. 2 год.	Українська лексикографія XIX ст. Розквіт тлумачного словництва. Словники першої половини XIX ст. “Собраніє малоросійскіхъ словъ ...” Івана Котляревського (СПб., 1798, 972 словникові статті), “Краткій малоросійській словарь” Олексія Павлов-ського (СПб., 1818, 1131 словникова стаття). Елементи тлумачної, перекладної, термінологічної, ономастичної і фразеологічної специфікації. “Словарь малоросійской старины” Василя Ломиковського (71 слово, 1808). Енциклопедичний характер пам’ятки. “Собраніє словъ малоросійскаго наречія” Івана Войцеховича (1173 слова, 1823). “Словарь малоросійского наречія” Павла Білецького-Носенка (рукопис, 1840-42, 20 000 вокабул) – словник диференційно-регіонального типу. Рукописні словники української мови Левка Боровиковського (не зберегся) та Амвросія Метлинського (“Словарь малоросійского наречія”, 1835, 4500 слів)	Лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961.		
6 т. 2 год.	Лексикографія другої половини XIX – початку XX ст. “Словарь малорусскаго наречія” Олександра Афанасьєва-Чужбинського (СПб., 1855, Т.1., 6 000 слів). “Опытъ южнорусскаго словаря” Каленика Шейков-ського (Київ, 1861, Вип.1., 1481 словникова стаття). “Словарь малоросійскихъ ідіомовъ” Миколи Закревського (Москва, 1861, 11 000 слів). “Опытъ русско-украинскаго словаря” Ми-хайла Левченка (Київ, 1874, 7 600 слів). “Словниця	лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961.	Українські лексикографи XX ст. 15 год.	

	української (або югово-руської) мови ” Фортуната Піскунова (8 000 – 15 000 слів, 1873; 1882). “Словарь російсько-український” М. Уманця та А. Спілки (Львів, Т. 1-4, 1893-98, 37 000 слів).“Русско-малоросійській словарь” Євгена Тимченка (Київ, Т. 1-2, 1897-99, 40 000 слів). “Словарь української мови” Бориса Грінченка (СПб, Т. 1-4, 1907-09, 68 000 слів).				
7 т. 2 год.	Західноукраїнська лексикографія другої половини ХІХ ст. “Словарь рускій” Михайла Петрушевича (1865). “Словено-русскій корнесловъ” Антонія Петрушевича – перший український словник етимологічного типу. “Нѣмецко-русскій словарь” Омеляна Партицького (35 000 слів, 1867). “Малоруско-німецький словар” Євгена Желехівського та Софрона Недільського (Львів, Т. 1-2, 1885-86, 64 000 слів).“Русько-мадярський словарь” Ласлова Чопея (20 000 слів, 1883)	лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961.		
	МОДУЛЬ ІІІ				
8 т. 2 год.	Енциклопедичний словник як різновид лексикографічної продукції. Відмінність від словників лінгвістичного типу. Особливості реєстру та змісту. Жанрові ознаки енциклопедії як різновиду наукової чи науково-популярної довідкової літератури. Типологія енциклопедій: за обсягом (великі, малі, короткі, енциклопедичні довідники), за змістом (загальні, галузеві (тематичні), регіональні, проблемні, персональні). Структурні моделі словникових статей (статті-огляди, статті-довідки, статті-тлумачення, статті-посилання). Історія	лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. – К., 1978.		

	<p>енциклопедичного руху в Україні і за кордоном. Прототипи сучасних українських енциклопедій. Українська Загальна Енциклопедія. – Книга Знання (Коломийська Енциклопедія) / за ред. І.Раковського та В.Сімовича: У 3-х т. (1930-35); Українська Радянська Енциклопедія: У 20-ти тт. (Т.1, 1933); Онацький Є. Українська мала енциклопедія: У 8-ми тт. (1957-67). Загальні енциклопедії. Енциклопедія Українознавства (ЕУ): У 11-ти томах (1955-85). Англomовне видання Енциклопедії Українознавства (Encyclopedia of Ukraine, Торонто, Баффало, Лондон, 1984–1985). Українська радянська енциклопедія (УРЕ): У 17-ти томах (1959-65); У 12-ти томах (перевидання) (1974-85). Скорочена версія УРЕ – Український радянський енциклопедичний словник (УРЕС): У 3-х тт. (1966-68, 1986-87). Універсальний словник-енциклопедія (УСЕ) (1999, 2003, 2005). Електронні онлайн-енциклопедії (Вікіпедія (http://uk.wikipedia.org), Знаймо (http://znaimo.com.ua), Хохлопедія: Українська Енциклопедія (http://hohlopedia.org.ua), Українська інтернет-енциклопедія (http://www.uapedia.com.ua)). Особливості інтерактивного е-формату. Різновиди тематичних енциклопедій.</p>				
9 т. 2 год.	<p>Тлумачний словник як різновид лексикографічної продукції. З історії укладання тлумачного словника української мови. Різновиди тлумачних словників (академічні (наукові), науково-популярні, навчальні (шкільні), дитячі, комбіновані (багатоаспектні)). Академічні (наукові) видання тлумачного словника. Словник української мови (СУМ-11): В 11-ти томах (134 000 слів, К., 1970-80) –</p>	лекція	<p>Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська</p>		

	<p>перший український тлумачний словник академічного типу. Словник української мови (СУМ-20): В 20-ти томах (Т.1., 2010; Т.2., 2012). Новий академічний проект тлумачного словника. Науково-популярний формат тлумачного словника. Великий тлумачний словник української мови (250 000 слів, 2005). Словник-“новороб”. Новий тлумачний словник української мови / Яременко В., Сліпушко О.: У 3-х томах (200 000 слів, 2008). Тлумачні словники навчального типу. Короткий тлумачний словник української мови (7 000 слів, 1979) – проект навчального тлумачного словника. Тлумачний словник-мінімум української мови (9 000 слів, 2003); Тлумачний словник української мови / Укл.: Івченко А.О. (7 000 слів, 2008). Тлумачний словник сучасної української мови / За ред. В. С. Калашникова (20 000 слів, 2005). Сучасний тлумачний словник української мови / Уклад.: Н.Кусайкіна, Ю.Цибульник (60 000 слів, 2012). Дитячі видання тлумачного словника. Тлумачний словник: Мій перший словничок / Автор-упор. Н.Комар (2009). Шкільний тлумачний словник української мови. 1-4 кл. / Уклад. Мельничайко О.І. (2011). Універсальні специфікації видань тлумачного типу. Універсальний словник української мови / Куньч З. (40 000 словникових статей, 100 000 слів, 1997). Тлумачний словник сучасної української мови: Загально-вживана лексика / За заг. ред. проф. В.С. Калашника (60 000 слів, 2009). Тлумачний словник сучасної української мови: Фахова лексика / За заг. ред. проф. В.С. Калашника (20 000 слів, 2009).</p>		<p>лексикографія. – К., 1978.</p>		
10 т.	Діахронна (історична) лексикографія та її	Лекція	Горецький П. Історія української		

2 год.	<p>завдання. Історичний словник як різновид лексикографічної продукції. З історії укладання українського історичного словника. Історичний словник українського язика під редакцією Є.Тимченка (Т. 1., 1930-32). Словник староукраїнської мови XIV – XV ст.: У 2-х томах (1977-78). Словник української мови XVI – першої половини XVII ст.: У 28-и випусках (1993- ...). Принципи побудови. Словарь української мови за редакцією Бориса Грінченка: У 4-х томах (1907-09) – історичний словник української мови кінця XIX ст. Етимологічні словники в українській лексикографії: до історії укладання. Етимологічний словник української мови Ярослава Рудницького (Т.1-2, – Вінніпег-Оттава, 1962-1982), Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі (1985), Етимологічний словник української мови: У 7-ми т.</p>		<p>лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. – К., 1978.</p>		
11 т. 2 год.	<p>Діалектна, соціалектна, ідіолектна лексикографія. Діалектна (територіальна, регіональна, ареальна, обласна) лексикографія. Завдання і пріоритети лексикографічної параметризації діалектного матеріалу. Різновиди діалектних словників (загальні і тематичні). Історія укладання ареальних словників та їх типи (словники говорів, говірок, територій). Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2-х Ч. (17 000 слів, 1984). Гуцульські говірки. Короткий словник / за ред. Я.Закревської (1997). Лисенко П.С. Словник поліських говорів (1974). Словник буковинських говірок / за ред. Н.Гуйванюк (12 000 слів, 2005). Аркушин Г. Словник західнополіських говірок: У 2-х томах (13 000 слів, 2000). Шило Г. Наддністрянський</p>	Лекція	<p>Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. – К., 1978.</p>		

	<p>регіональний словник (10 000 слів, 2008). Пиртей П. С. Короткий словник лемківських говірок (2004). Тематичні (ідеографічні) діалектні словники (Грималевич Г. Словник назв одягу та взуття середньополіських і суміжних говірок (2000 діалектизмів, 2002), <i>Берлізов А.А. Лексика рибальства українських говорів Нижнього Подністрів'я (1959)</i>) Соціолектна (жаргон-на) лексикографія – новий напрямок українського словництва. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови (4000 жаргонних слів та виразів, 2003). Кондратюк Т. Словник сучасного українського сленгу (5300 слів і виразів, 2006). Лексикон львівський: поважно і на жарт / за ред. Н.Хобзей (12 000 одиниць, 2009). Ідіолектна лексикографія як напрям семантичних, історичних та статистичних студій лексичного фонду. Словники мови письменника та словопоказчики. Словник мови Шевченка: У 2-х Т. (10100 слів, 1964). Словник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка: У 3-х Т. (12 000 слів, 1978-79). Статистична параметризація лексики. Словопоказчики та конкорданси.</p>				
12 т. 2 год.	<p>Особливості лексикографічної параметризації онімної лексики. Типологія ономастичних словників. Історія укладання онімних словників. Антропонімні словники. Словники власних імен людей. Власні імена людей: Словник-довідник / Уклад. Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська (2005). Макроструктура Словника (елементи етимологічного, перекладного та правописного словника). Будова словникової статті. Словник українських імен / Уклад. І. І. Трійняк (2005). Чучка П. П. Слов'янські особові імена українців:</p>	лекція	Горецький П. Історія української лексикографії. – К., 1963; Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. – К., 1961; Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія. – К., 1978.		

<p>історико-етимологічний словник (2011). Словники прізвищ та їх лінгвістична специфікація. Прізвищеві словники етимологічного типу. Редько Ю. Словник сучасних українських пріз-вищ: У 2-х тт. (25 000 прізвищ, 2007). Особливості реєстру. Структура словникової статті. Чучка П. П. Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник (2005). Прізвищеві словники словозмінно-правописного типу. Редько Ю. Довідник українських прізвищ (4 000 прізвищ, 1969). Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини) / За ред. Бабич Н.Д. (30 000 прізвищ, 2002). Словники псевдонімів та криптонімів. Топонімні словники. Варіанти лексикографічної специфікації Слов-ники історико-етимологічного типу (Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі (1985); Тищенко К. М. Іншомовні топоніми України: Етимологічний словник-посібник (2010); Кругляк Ю. М. Ім'я вашого міста: Походження назв міст і селищ міського типу Української РСР (1978); Янко М. П. Топонімічний словник України: Словник-довідник (1998)). Топонімні словники-показчики (Словник гідронімів України (20 000 гідронімів, 1979)). Словники правописно-словотвірного типу (Горпинич В.О. Словник географічних назв України (топоніми та відтопонімні прикметники) (25 000 слів, 2001); Горпинич В. О. Словник відтопоні-мічних прикметників і назв жителів України (15 000 слів, 1994)). Перекладні словники (Кара-Моско А.С., Токарський М.К. Російсько-український словник географічних</p>				
---	--	--	--	--

	назв (1953)). Інверсійні словники (Бучко Д. Інверсійний словник ойконімів України (2001))				
13 т. 2 год.	Електронна, віртуальна та інтерактивна лексикографія	лекція	Демська О.М. Вступ до лексикографії. - К., 2010;	Сучасні українські лексикографи 12 год.	
14 т. 2 год.	Тенденції розвитку сучасної лексикографічної парадигми. Нові словники	Лекція	Демська О.М. Вступ до лексикографії. - К., 2010;		